

LiveFIN ry:n kirjallinen asiantuntijalausunto eduskunnan valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaostolle

## Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026 HE 99/2025 vp

*TEEMA: TAE 2026: Pl 32 Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen*

LiveFIN ry pyytää mahdollisuutta lausua hallituksen esitykseen valtion talousarvioksi vuodelle 2026 erityisesti luovien alojen Business Finland -rahoituksen näkökulmasta.

LiveFIN on suomalaisen elävän musiikin toimialajärjestö. LiveFIN edustaa musiikkitapahtumien järjestäjiä, rytmimusiikkifestivaaleja, klubeja ja keikkapaikkoja, konsertti- ja kulttuuritaloja sekä elävän musiikin välittäjäporrasta – ohjelmatoimistoja, agentteja ja managereja. Yhdistyksellä on lähes 80 jäsentä elävän rytmimusiikin kentältä ja sen jäsenistön edustus kattaa laajasti lähes kaikki keskeiset suomalaiset elävän musiikin yksityissektorin toimijat.

Elävä musiikki – klubit, keikkapaikat, festivaalit, konsertit ja konserttitalit ovat keskeinen osa suomalaista kulttuuria. Ne ovat matalan kynnyksen kulttuuritoimintaa, jonka äärelle on helppo tulla. Ne ovat myös lähes puolen miljardin euron arvoista luovan talouden liiketoimintaa, joka kiinnittyy osaksi suomalaista musiikki-, kulttuuri- ja tapahtuma-alaa. Suomessa järjestetään vuodessa noin 750 rytmimusiikkifestivaalia ja säännöllistä keikkatoimintaa harjoittavia keikkapaikkoja ja konserttisaleja on lähes 400 kappaletta. Rytmimusiikkitapahtumissa käydään noin 7,5 miljoonaa kertaa vuosittain.

### Elävän rytmimusiikin kentältä on leikattu jo yli miljoona euroa

LiveFIN kiittää hallitusta opetus- ja kulttuuriministeriön taiteen ja kulttuurin määrärahoihin kohdistuvien leikkausten (7,8 miljoonaa) perumisesta. Leikkausten peruuntuminen on tervetullut käänne jo valmiiksi hankalassa taloustilanteessa.

LiveFINin arvion mukaan elävän rytmimusiikin kentältä – musiikkitapahtumilta, festivaaleilta, konserteilta ja keikkapaikoilta – on jo leikattu yli miljoona euroa julkista tukea kuluvan hallituskauden aikana. Opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Taiteen edistämiskeskuksen rytmimusiikin toimijoille myöntämä tuki on vähentynyt vuosien 2023–2025 aikana yhteensä 909 000 euroa, kun vertailukohtana pidetään vuoden 2023 tasoa. Vuonna 2024 tukea myönnettiin 203 000 euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vuonna 2025 vähennys on ollut jo 706 000 euroa vuoden 2023 tasoon verrattuna. Yhteensä tämä on siis lähes miljoona euroa pois elävän rytmimusiikin kentältä.

Laskelmissa on huomioitu useita tukimuotoja: opetus- ja kulttuuriministeriön toiminta- ja festivaaliavustukset (joista festivaaliavustukset siirtyivät kokonaan Taiteen edistämiskeskukselle vuonna 2025), Taiken toiminta-avustukset, festivaaliavustukset, harvaan asutun maaseudun kulttuuritoiminnan tuki sekä musiikin ja yhteisöjen erityisavustukset.

Kun laskelmaan sisällytetään Musiikin edistämissäätiön elävän musiikin tuki vuosilta 2023–2025, leikkausten määrä kasvaa yli miljoonaan euroon vuoteen 2023 verrattuna. Lisäksi musiikkialan vastustama yksityisen kopioinnin hyvityksen 50 % leikkaus vaikuttaa heikentävästi elävän musiikin tukiin. Musiikin edistämissäätiön elävän musiikin tuet kohdistuvat pääsääntöisesti pienempiin ja siis tukia aivan olennaisesti toiminnan tueksi tarvitseviin musiikkitapahtumiin kaikkialla Suomessa.

Nämä tehdyt leikkaukset yhdessä esimerkiksi pääsylippujen ALV-kannan korotuksen kanssa heikentävät alan elinkeinotoiminnan mahdollisuuksia kasvaa ja menestyä. Ala ei ole saanut olennaisesti vetoapua myöskään Business Finlandin tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tuesta, sillä tukimuodot ovat musiikkialalla hankalasti hyödynnettäviä. Tästä syystä elävän musiikin toimijat eivät juuri ole olleet kyseisen rahoituksen piirissä.

### Business Finlandin rahoituksen kohdentuminen elävän musiikin alalle

Business Finlandin tukimuodot ovat olleet elävän musiikin alalle hankalasti hyödynnettäviä vahvan teknologiapainotuksen ja useiden ylipäänsä luoville aloille soveltumattomien kriteerien vuoksi. Tarvittavia uudistuksia on useita.

On syytä varmistaa, että pienet, verkostomaisesti yhteistyössä muiden yritysten kanssa toimivat kasvuyritykset voivat saada rahoitusta. Esimerkiksi vakituisten työntekijöiden määrä ei ole mielekäs kriteeri luovien alojen yritysten kasvupotentiaalin arviointiin. Myös liian suuria omarahoitusosuuksia on syytä tarkastella uudelleen.

Tukikriteereissä on keskeistä tunnistaa, että luovien alojen yritysten – myös elävän musiikin alan kasvu nojaa tyypillisesti aineettomaan pääomaan. Business Finland tunnistaa hyvin patenttien merkityksen – nyt samantyyppistä ajattelua tarvitaan muun aineettoman pääoman (IPR) kohdalla. Elävän musiikin liiketoiminnassa esimerkiksi festivaalien tai elävän musiikin esityspaikkojen brändi tulisi ymmärtää tukikelpoisena aineettomana pääomana. On siis varmistettava, että myös aineetonta arvoa rakentavalla sisältövetoisella liiketoiminnalla on tosiasiallinen mahdollisuus saada tukia.

On tärkeää, että Business Finlandin rahoituksen kriteerit tunnistavat luovien alojen erityispiirteet ja ohjautuvat mahdollisimman tehokkaasti alan kehityksen ja kasvun vauhdittamiseen. Tukien onnistunut kohdentaminen edellyttää asiantuntemusta luovien alojen tilanteesta. Luovien alojen kasvun mahdollisuudet ovat sisältövetoisessa, aineettomiin oikeuksiin perustuvassa liiketoiminnassa. On keskeistä varmistaa, että luovien alojen liiketoiminnan edistämiseen varattu rahoitus ohjautuu tarkoituksenmukaiseen ja tehokkaaseen käyttöön. Yritystukien jakoperusteita, kriteereitä ja kriteerien tulkintaa tulisi Business Finlandissa uudistaa yhteistyössä luovan alan yritysten ja toimialajärjestöjen kanssa.

## Elävän musiikin tuella iso merkitys kotimaiselle musiikille

Elävän musiikin ala toimii tyypillisesti markkinaehtoisesti ja sen saama julkisen tuen osuus on marginaalinen. Julkinen tuki muodostuu valtakunnallisesti lähinnä juuri Taiken ja Musiikin edistämissäätiön vapaan kentän rahoituksesta sekä opetus- ja kulttuuriministeriön harkinnanvaraisista avustuksista. Business Finlandin rahoitusinstrumentit eivät toistaiseksi kohdennu alalle tarkoituksenmukaisesti. Rahoituksella on kuitenkin iso merkitys kotimaisen musiikin monipuolisuudelle ja saatavuudelle. Käytännössä julkinen rahoitus vaikuttaa oleellisesti siihen, kuinka monipuolista musiikkia festivaaleilla ja keikkapaikoilla esitetään, pääsevätkö uraansa aloittelevat artistit ja yhtyeet esiintymään sekä millaisille yleisöille musiikkitapahtumia tehdään. Julkisen rahoituksen avulla varmistetaan myös, että esimerkiksi alaikäiset ja nuoret sekä erityisryhmät tulevat musiikkitapahtumien – ja kulttuurin – pariin.

Julkisella rahoituksella voisi olla myös rooli kansainvälisen elävän musiikin liiketoiminnan kehittämisessä – eli käytännössä siinä, kuinka usein ulkomaisten artistien ja maailmantähtien kiertueet löytävät Suomeen saakka.

Elävän musiikin ala toimii myös alueellisesti tärkeänä kulttuurin tarjoajana: se tuo elävää musiikkia kaupunkeihin ja kuntiin ympäri maan ja ylläpitää paikallista elinvoimaa. Julkinen rahoitus vaikuttaa elävän musiikin alueelliseen saatavuuteen ja siihen, ettei ala keskity yksinomaan suuriin kasvukeskuksiin. Jokainen menetetty tapahtuma tarkoittaa kulttuurillista ja taloudellista tappiota alueille erityisesti maakunnissa.

Julkisen tuen leikkaukset ovat jo vaikuttaneet musiikkitapahtumien sisältöjen monipuolisuuteen. Ilman alalle kohdistuvaa tukea riskinotto musiikkisisältöjen suhteen vähenee, mikä johtaa kaupallisesti varmempaan ja siten yksipuolisempaan ohjelmasisältöön. Käytännössä siihen, että uudet ja nousevat nimet saavat vähemmän mahdollisuuksia esiintyä ja marginaalisemman musiikin osuus musiikkitapahtumien ohjelmistoissa kaventuu entisestään. Leikkaukset vaikuttavat myös esimerkiksi alaikäiselle yleisölle järjestettyjen keikkojen ja konserttien määrään.

## Elävän musiikin alan nykytila

Suomalaisen musiikkialan kokonaisarvo on 1,4 miljardia euroa. Sen suurin osa-alue on elävän musiikin sektori, joka oli arvoltaan vuonna 2024 yhteensä 654,6 miljoonaa euroa. Elävän musiikin tulonmuodostuksesta valtaosa on peräisin yksityiseltä sektorilta, joka tuotti 415,5 miljoonaa euroa samalla kasvaen 27 % aiempaan.<sup>1</sup> Elävän musiikin ala kiinnittyy myös vahvasti suomalaiseen tapahtumateollisuuteen. Kuten suomalainen musiikkiala, myös tapahtuma-ala on ollut jatkuvassa kasvussa viime vuodet. Vuosina 2012-2019 tapahtuma-alan yritysten liikevaihto kasvoi yhteensä noin 90 % ja jopa vuosien 2018-2023 välillä kasvua oli noin 30 %. Kasvu vuosina 2018-2023 on välissä olleiden vuosien toimintaympäristön muutoksiin nähden vaikuttavaa.<sup>2</sup> Kauppalehden tekemän kasvu- ja kannattavuusvertailun mukaan esittävien taiteiden ja esittäviä taiteita palvelevan toiminnan vahva kasvu ja kannattavuus yllätti jopa taloustutkijat. Esittävisissä taiteissa sijoitetun pääoman tuotto oli lähes 25 prosenttia.<sup>3</sup> Elävän musiikin toimialalla on siis vahvat mahdollisuudet olla tulevaisuuden kasvuala.

On tärkeää, että valtion talousarviossa tarjotaan riittävät mahdollisuudet alan kasvuun ja toimintaedellytysten säilyttämiseen ja että Business Finlandin kaltaisen rahoituksen kriteerit tunnistavat luovien alojen erityispiirteet. Siten julkinen rahoitus ohjautuu tehokkaasti alan kehityksen ja kasvun vauhdittamiseen.

<sup>1</sup> Musiikkiala.fi 2025. Musiikkialan kokonaisarvo. [musiikkiala.fi/avainluvut/musiikkialan-kokonaisarvo](https://musiikkiala.fi/avainluvut/musiikkialan-kokonaisarvo)

<sup>2</sup> Tapahtumateollisuus 2025. Tapahtumateollisuus ry:n kirjallinen asiantuntijalausunto koskien luonnosta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain 85 §:n ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b §:n muuttamisesta. [lausuntopalvelu.fi](https://lausuntopalvelu.fi)

<sup>3</sup> Kauppalehti 2025. Laaja vertailu hämmästyttää: Keikkalääkäri lyö jopa juristit. <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/a/55b846fa-a4db-41f5-9eea-7a0cbacd8257>

# Elävän musiikin toimintaedellytyksiä tukevia toimenpiteitä

LiveFIN esittää myös muita elävän musiikin alan toimintaedellytyksiä tukevia toimenpiteitä:

## 1. Pääsylippujen arvonlisäverokannan palauttaminen aiemmalle 10 prosentin tasolle

LiveFIN esittää, että pääsylippujen arvonlisäverokanta tulisi palauttaa vähintään aiemmalle 10 prosentin tasolle.

Elävän musiikin toimialalla on kasvava huoli musiikkitapahtumien kävijöiden ostovoimasta. LiveFIN tekee säännöllistä pitkittäistutkimusta musiikkitapahtumien kävijöistä. Festivaalibarometri selvittää rytmimusiikkifestivaalien ja Venuebarometri keikka- ja konserttikävijöiden näkemyksiä mm. musiikkitapahtumien sopivasta kustannustasosta. Puolet Festivaalibarometrin vastaajista (50 %) ja lähes puolet (46 %) keikka- ja konserttikyselyn vastaajista ilmoitti jo vuonna 2024, että heillä on vähemmän rahaa käytettävissään kuin aiemmin. Tämän lisäksi pääsylippujen hinnan merkitys erittäin tärkeänä osallistumiseen vaikuttavana tekijänä nousi merkittävästi. Vuoden 2022 kyselystä vuoteen 2024 keikka- ja konserttiosallistumisessa lippujen hinnan merkitys nousi 27 % → 38 % ja festivaaliosallistumisessa 52 % → 59 %. Tämä siitakin huolimatta, että lippujen hinnan nousuun osattiin vuonna 2024 julkisuudessa käydyn alv-keskustelun myötä varautua. Tutkimuksen mukaan myös festivaaleille osallistumisen todennäköisyys oli alimmillaan koko kymmenen vuoden mittaushistorian aikana. Festivaalibarometrin vastaajat toivat useassa kohdin esiin taloudellisen tilanteen merkitystä: festivaalilipun hintatason merkitys nousi ja vastaajat kertoivat heillä olevan aiempaa heikommät taloudelliset mahdollisuudet osallistua musiikkitapahtumiin.<sup>4</sup>

Jotta elävän musiikin tapahtumat pysyvät kasvu-uralla myös tulevaisuudessa, on musiikkitapahtumien kävijöiden näkemyksiin voitava vastata. Aiemmalle 10 % tasolle alennettu arvonlisävero olisi markkinaehtoinen mekanismi vahvistaa elävän musiikin toimialaa. Parhaimmillaan se vaikuttaisi lippujen hintatasoon ja elvyttäisi merkittävästi musiikkitapahtumien kysyntää.

## 2. Verottoman virike-edun enimmäismäärän nosto

Kulttuuri-, vapaa-ajan ja liikuntaseteleiden verotonta enimmäismäärää on syytä nostaa. Verottoman kulttuuri- ja virike-edun enimmäismäärä on ollut vuodesta 2009 samalla 400 euron vuositasolla. Pelkkä inflaatiokorjaus edellyttäisi edun kasvattamista yli 200 eurolla. Kyse on työnantajien rahasta, joten on jo korkea aika edun verottoman enimmäismäärän nostolle. Vastaisuudessa edun taso tulee indeksoida, ja siitä olisi syytä määrätä asetuksella.

Virike-edun nostaminen nykyiseltä 400 euron tasolta esimerkiksi 3 400 euron tasoon, joka on myös verovapaan työmatkaedun määrä, olisi veroteknisesti helppo ja alaan suoraan kohdistuva keino vahvistaa elävän musiikin tapahtumien toimintaedellytyksiä.

## 3. Kulttuuripoliittisen selonteon ja luovan talouden kasvustrategian toimeenpano

Talousarvion tulisi osaltaan edistää toimia, joita hallitusohjelmassa, hiljattain tehdyssä hallituksen kulttuuripoliittisessa selonteossa sekä luovan talouden kasvustrategiassa on luvattu vahvistaa. Hallitusohjelmassa korostetaan esimerkiksi luovan talouden ja kulttuuriyrittäjyyden kasvua ja sen edellytysten parantamista. Elävän rytmimusiikin toimiala – festivaalit, keikkapaikat ja konserttitalit sekä livemusiikin välittäjäporras – ovat olemassa oleva esimerkki kasvupotentiaalista luovasta taloudesta ja kulttuuriyrittäjyydestä. Alan kasvu ja monipuolisten sisältöjen säilyminen edellyttää kuitenkin vetoapua taiteellisen sisällön kehittämiseen, yleisötyöhön, kansainvälisen liiketoiminnan kasvuun ja esimerkiksi liiketoiminnan alkuvaiheeseen ennen markkinaehtoisen kysynnän kasvamista riittävälle tasolle.

Kulttuuripoliittiseen selontekoon ja luovan talouden kasvustrategian edistämiseen onkin löydyttävä riittävät resurssit vielä kuluvan hallituskauden talousarvioista.

### Lisätietoja:

Jenna Lahtinen  
Toiminnanjohtaja  
[LiveFIN ry](https://www.livefin.fi)  
+358 50 376 3767  
[jenna.lahtinen@livefin.fi](mailto:jenna.lahtinen@livefin.fi)

<sup>4</sup> LiveFIN 2025. Festivaali- ja Venuebarometri 2024. [livefin.fi/wp-content/uploads/Festivaali-ja-Venuebarometri-2024.pdf](https://www.livefin.fi/wp-content/uploads/Festivaali-ja-Venuebarometri-2024.pdf)